

INTERVJU / Simon Popek, programski direktor Liffa

Ne delam kljukic po državah

Liffe je festival za ljudi, ki imajo čez dan svoje opravke, službo, študij, ne moreš jim ob večerih samo greniti življenja s »hardcore artom«, meni programski direktor festivala Simon Popek. **✎ Jaka Gasar**

✎ Deja Crnovič

Simon Popek je že enajsto leto programski direktor Ljubljanskega mednarodnega filmskega festivala – Liffa. Na 28. izvedbi, ki se začne jutri, si bo do 19. novembra mogoče ogledati skoraj sto celovečernih filmov z vsega sveta. Popek letos priporoča predvsem sodobne francoske kriminalke, na svoj račun pa bodo prišli tudi jugonostalgiki, saj je poseben sklop namenjen letu 1967.

Še velja formula, da je na Liffu tretjina filmov, za katere vi mislite, da bi jih moralo videti občinstvo, tretjina takšnih, da se zanje nekako pričakuje, da bodo uvrščeni na festival, in tretjina retrospektiv?

Recimo, da. Liffe je preveč odvisen od prodaje vstopnic, da bi jaz ali kdor koli drug izbral zgolj na podlagi osebnih fetišev. Šestdeset odstotkov denarja dobimo od prodanih vstopnic, kar pomeni, da smo precejšen unikat med festivali. Pri nas se ve, da je Liffe festival za ljudi, ki imajo čez dan svoje opravke, službo, študij, in ne moreš jim ob večerih samo greniti življenja s »hardcore artom«. Seveda pa so okusi različni in mislim, da gre za posrečeno mešanico. Držim se načela: če film ni vsaj spodoben, ga ne bom dal na program samo zato, da bomo pri neki državi imeli kljukico.

Je slovensko občinstvo še posebej naklonjeno določnemu geografskemu območju?

Mislím, da pri nas obstaja kar številno občinstvo za skandinavski film, sam pa nisem njegov pretiran ljubitelj. Vem, da gre veliko ljudi gledat določen film samo zaradi jezika, tako da vloge ne igra samo ljubezen do filma, ampak tudi znanje določenega jezika, na primer ruščine, španščine, portugalsčine. Razlog za ogled je lahko tudi tematika. Letos je na primer zavod za presaditve organov in tkiv zakupil pol dvorane za projekcijo filma Pokrpajmo žive. Hočem reči, da je veliko načinov, kako nagovoriti občinstvo.

Lahko pri svetovni kinematografiji govorimo o trendih, se ta danes

zgleduje bolj po Evropi ali po Hollywoodu?

V tako imenovanem svetovnem filmu (world cinema) se težko vzpostavi trend, ker je produkcija tako pičila, da govorimo le o posameznih izdelkih. Gre za produkcijsko šibke teritorije, kjer država, tudi če imajo tam talentirane avtorje, ne zmore zagotoviti kontinuirane produkcije. Tak primer je grški film, ki je bankrotiran, ampak nekaj novih avtorjev, kot je Jorgos Lantimos, zdaj snema redno, čeprav v tujini.

So Lantimos pa na primer Ruben Östlund idr., torej posamezni režiserji, rojeni konec 70. let, nova generacija, ki bi po prepoznavnosti lahko nasledila Hanekeja, Almodovarja, Trierja?

Pred mojim časom na Liffu so bili režiserski velezvezdniki Mike Leigh, Lars Von Trier, Michael Haneke in Pedro Almodovar, ki so skoraj vsako leto posneli film in so bili precej varna izbira za liffovski občinstvo, ne glede na to, ali je bil film dober ali ne. Ko so bili na sporedu, so bile dvorane samodejno polne. A to so zdaj starejši režiserji, ki, če še snemajo, posnamejo en film na štiri, pet let.

Do preskoka generacij še ni prišlo, počasi pa se v ospredje prebijajo avtorji, ki ste jih omenili. Ljudje neka-ko še niso posvojili nekaterih novih imen, čeprav bi si ta to morda zaslužila. Je pa res, da gre danes za zelo mednarodne avtorje, če dodam še Joachima Trierja ali Luco Guadagnina, ki snemajo v tujini ali v angleškem jeziku. Prejšnja generacija je večino ostajala v svojem okolju ali pa je imela tako močan avtorski podpis, da se njena selitev ni poznala. Haneke je na primer po letu 2000 skoraj vse filme posnel v Franciji, pa se mu to ni poznalo.

Letos sta kar dva sklopa posvečena francoskemu filmu, natančneje kriminalkam. Sami pravite, da gre za filme, ki so ostali tako zunaj multipleksov kot zunaj festivalov.

Res je, to so filmi, ki so obviseli na nikogaršnji zemlji. Filmski festivali so v resnici zelo konservativna stvar, zelo redko vrtijo žanrski film, razen če je seveda festival žanrsko specializiran. Meni se zdi te filme vredno pokazati, saj obravnavajo enake teme kot umetniški filmi, na primer vzpon

desnice v Evropi, migrantsko problematiko, dediščino kolonializma, ksenofobijo. Francija ima zelo specifičen odnos do kriminalk, saj je ta pri njih paradni žanr, ni nekaj obskurnega, kot so bili na primer špageti vesterni ali »giallo« v Italiji, ki kljub popularnosti ni bil nikoli čislán.

Letos je poseben sklop namenjen tudi jugoslovanskemu filmu in letnici 1967. Je bila povod 50-letnica ali še kaj drugega?

Ta sklop sem imel že kar nekaj let v glavi, še posebej odkar je na Hrvaškem izšla enciklopedija jugoslovanskega filma; takrat sem se tudi sam zavedel, da je bilo leto 1967 res neverjetno. Menim, da je bil v drugi polovici 60. let jugoslovanski film v evropskem prostoru najkvalitetnejši ali pa vsaj na isti ravni kot francoski ali češki novi val.

Letos je bilo nekatere slovenske filme, kot sta Ivan in Družina, težko spregledati, zato je razumljivo, da so na festivalu. Ali obstaja kakšna želja, da bi Liffe dal več prostora slovenskim filmom, sploh glede na to, da je Festival slovenskega filma občinstvu dokaj neprijazen festival?

Tukaj imamo težavo z bližino Festivala slovenskega filma, ki je le dober mesec pred Liffom. Pri slovenskih filmih se omejujem, najraje vidim, da lahko okrog filma spletem posebno zgodbo, kot je bilo lani z Ježkom, ali da mlad avtor posname dober film in ga lahko uvrstim v tekmovalni program. Žal se to zgodi redko, mislim, da je v mojem času tekmoval samo *Izlet* Nejača Gazvode.

Vas zanimajo za kakšen film letos še posebej preseneča?

Preseneča me, da je v predprodaji zelo uspešen madžarski film *O telesu in duši* režiserke Ildiko Enyedi, čeprav vem, da gre za zmagovalni film Berlinale. Gre za izjemno počasen, meditativen film, ljubezensko zgodbo, postavljeno v klavnico. Morda je tisti magnet element bizarnega. Sicer pa letos postavljam v ospredje francoske sodobne kriminalke. Ponavljam, to niso zgolj žanrski filmi, ampak gre največkrat za mešanico žanrskega in političnega filma. Izpostavil bi filma *Kača s tisoč ugrizi* Erica Valetta in *Od bitke iztrošen* Olivierja Panchota. ✕